Затверджено наказом МОН України
від “____” _____ 20__ р. № __

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра української мови

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

методика викладання української мови у вищій школі

_____
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	03 Гуманітарні науки (шифр і назва напряму підготовки)
спеціальність	035 Філологія (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	035.01 Українська мова та література (назва спеціалізації)
факультет	філологічний (назва інституту, факультету, відділення)

напрямку підготовки – 035 – філологія
для спеціальностей шифр – українська мова та література
факультет філологічний

Методика викладання української мови у вищій школі. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки філологія спеціальністю українська мова та література; 2021 р. – с.

Розробник – канд. філол. наук., доц. Костів О. М.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № __ від "___" _____ 2021 р.

Завідувач кафедри української мови _____ Купчинська З.О.

"___" _____ 2021 р.

Схвалено на засіданні методичної комісії за напрямом підготовки 035 – філологія, спеціальністю 035.01 – українська мова та література

Протокол № __ від " __" _____2021 р.

"____" _____ 2021 р.

Голова

1. **Опис навчальної дисципліни**

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань,
напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів 4</td><td>Галузь знань – гуманітарні науки
035 – філологія</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td>Напрям – 035 – філологія</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td rowspan="4">Спеціальність – 035.01 – українська мова та література</td><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Семестр 9-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 18</td><td colspan="2">Лекції 16 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні заняття</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання – 1
аудиторних – 1
самостійної роботи студента – 0,5</td><td rowspan="5">Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр</td><td colspan="2">32 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійні</td></tr>
<tr><td colspan="2">72год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">УНДЗ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік у тестовій формі</td></tr>
</table>

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів з особливостями вивчення української мови у вищій школі; аналіз проблемних питань у процесі викладання основних мовознавчих дисциплін.

Завдання: виробити у студентів уміння виокремлювати проблемні питання в процесі викладання української мови на філологічних та нефілологічних спеціальностях у вищій школі, а також навички викладання української мови як основної філологічної дисципліни, української мови за професійним спрямуванням, української мови як іноземної у контексті сучасних освітніх потреб.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати: загальнодидактичні принципи навчання української мови у вищій школі; форми навчання української мови у вищій школі; особливості проблемного навчання української мови у вищій школі; особливості модульно-рейтингової системи навчання української мови у вищій школі; види самостійної роботи з української мови у вищій школі; форми контролю за навчальним процесом у вищій школі; способи активізації навчального процесу у вищій школі.

вміти: виокремити, проаналізувати проблемні питання в процесі викладання української мови у вищій школі, віднайти оптимальні шляхи подолання труднощів у процесі викладання української мови як основної філологічної дисципліни, української мови за професійним спрямуванням, української мови як іноземної у вищій школі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Зміст і побудова курсу методики викладання української мови у вищій школі. Філологічні і нефілологічні спеціальності в галузевих освітніх стандартах вищої професійної освіти. Компетентнісний підхід у викладанні української мови.

Тема 2. Українська мова у вищій школі: історія, основні етапи становлення, розвиток методики навчання.

Тема 3. Мовний компонент у галузевих стандартах вищої професійної освіти. Планування навчального процесу.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. «Українська мова за професійним спрямуванням» як складова філологічної освіти. Особливості викладання української мови у ЗВО для нефілологів.

Тема 2. Навчальна дисципліна «Українська мова як іноземна»: зміст, мета, специфіка методики, оцінювання.

Тема 3. Викладання української мови як основного фаху філологічного профілю.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Проблемні питання у викладанні української мови. Нормативні та вибіркові дисципліни.

Тема 2. Форми контролю знань з української мови у ЗВО. Переваги і недоліки тестового контроль.

4. Структура навчальної дисципліни (методика вивчення української мови у вищій школі).

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Денна форма			
		л	п	інд	с р с
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Предмет методики викладання української мови у вищій школі.					
Тема 1. Зміст і побудова курсу методики викладання української мови у вищій школі. Філологічні і нефілологічні спеціальності в галузевих освітніх стандартах вищої професійної освіти. Компетентнісний підхід у викладанні української мови.	2	2			
Тема 2. Українська мова у вищій школі: історія, основні етапи становлення, розвиток методики навчання.	2	2	5		
Тема 3. Мовний компонент у галузевих стандартах вищої професійної освіти. Планування навчального процесу.	2	2	4		

Разом – змістовий модуль 1	6	6	9		

Змістовий модуль 2. Викладання української мови у вищій школі.					
Тема 1. «Українська мова за професійним спрямуванням» як складова філологічної освіти. Особливості викладання української мови у ЗВО для нефілологів.	2	2			
Тема 2. Навчальна дисципліна «Українська мова як іноземна»: зміст, мета, специфіка методики, оцінювання.	2	2			
Тема 3. Викладання української мови як основного фаху філологічного профілю.	2	2			
Разом – змістовий модуль 2	6	6			

Змістовий модуль 3. Проблемні питання у навчанні української мови у вищій школі, форми контролю.					
Тема 1. Проблемні питання у викладанні української мови. Нормативні та вибіркові дисципліни.	2	2			
Тема 2. Форми контролю знань з української мови у ЗВО. Переваги і недоліки тестового контроль.	2	2			
Разом – змістовий модуль 3	4	4			
Усього годин	16	16			

6 Тематика практичних занять:

1. Зміст і побудова курсу методики викладання української мови у вищій школі. загальнодидактичні основи навчання у вищій школі. (2 год.)
2. Філологічні і нефілологічні спеціальності в галузевих освітніх стандартах вищої професійної освіти. Компетентнісний підхід у викладанні української мови. (2 год.) .
3. Історія розвитку методики навчання української мови у вищій школі. (2 год.)
4. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання української мови у вищих освітніх закладах (2 год.)
5. Мовний компонент у галузевих стандартах вищої професійної освіти. (2 год.)
6. Планування навчального процесу: навчальна програма дисципліни, робоча програма курсу, силабус. (2 год.)
7. «Українська мова за професійним спрямуванням» як складова філологічної освіти. (2 год.).

8. Особливості викладання української мови у ЗВО для нефілологів. Структура, зміст, мета, завдання

9. Викладання української мови як іноземної: зміст, мета, специфіка методики, оцінювання.(2 год.)

10. Викладання української мови як основного фахової дисципліни на філологічних факультетах (2 год.)..

11. Нормативні та вибіркові дисципліни. Структура, зміст, мета, завдання (2 год.).

12. Проблемні питання у викладанні лексикологіїі, фонетики та фонології у вищій школі. (2 год.)

13. Проблемні питання у викладанні дериватології та діалектології у вищій школі. (2 год.).

14. Проблемні питання у викладанні історичної граматики та історії української мови у вищій школі. Викладання морфології та синтаксису. (2 год.)

15. Форми контролю знань з української мови. (2 год.)

16. Особливості тестового контролю. Види тестових завдань (2 год.).

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1. .	Зв'язок методики навчання мовознавчих дисциплін із суміжними науками.	6
2.	Особливості становлення й розвитку методики викладання української мови у вищій школі наприкінці XIX – 30 рр. XX століття.. XXI столітті.	6
3.	Розвиток методики викладання української мови у 40 – 60 роки XX століття	6
4.	Розвиток методики навчання української мови у 70 – 90 роки XX століття.	6
5.	Розвиток методики навчання української мови у вищій школі у XXI столітті.	6
6.	Новітні педагогічні технології у вивченні української мови у вищій школі	6
7.	Особливості впровадження педагогічних технологій у вивченні рідної мови в інших країнах	6
8.	Форми аудиторної роботи зі студентами у процесі викладання української мови..	6
9.	Методика проведення лекційних, практичних занять з методики викладання української мови в вищій школі	6
10.	Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи	6
11.	Особливості дистанційного навчання у процесі викладання української мови у вищій школі.	6
12.	Роль практики у формуванні професійної компетентності студентів- філологів. . Види практик у процесі викладання української мови.	6
	Всього	72

8. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			
Предмет методики викладання української мови у вищій школі	10 б	Методи, принципи і засоби викладання української мови у вищій школі.	10 б	Основні форми викладання української мови у вищій школі.	20 б	50	100

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків)

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів.
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	**Оцінка в балах**	**За національною шкалою**		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		**Залік**
A	90 – 100	5	**Відмінно**	**Зараховано**
B	81 – 89	4	**Дуже добре**	
C	71 – 80		**Добре**	
D	61 – 70	3	**Задовільно**	
E	51 – 60		**Достатньо**	

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквіумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

Рекомендована література

- www. mon. gov. ua
- Василенко М. Формування професійно-комунікативних умінь у студентів-філологів у межах курсу "Теорія та практика комунікації" / М. Василенко // Українська мова і література в школі. – 2011. – № 3. – С. 46–50.
- Глуховцева К. Д. Складні питання сучасної української літературної мови. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія.Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / К. Д. Глуховцева. – Луганськ: ДЗ "Луганський національний ун_т ім. Тараса Шевченка", 2008. – 260с.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : навч. посіб. / Ілона Миколаївна Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
- Закон України «Про вищу освіту». Закон від 01.07.2014 № 1556 VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vnz.org.ua/ zakonodavstvo/111_zakon_ukrayiny_pro_vyschu_osvitu.
- Інноваційні технології викладання української мови та літератури в школі і ВНЗ: проблеми та пошуки. – Житомир: Полісся, 2004. – 212с.
- Караман С.О. Методика навчання української мови в гімназії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти [Текст] / Станіслав Олександрович Караман. – К.: Ленвіт, 2000. – 272 с.
- Копусь О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – № 1 (17). – 2012. – Режим доступу : http://alma_mater.luguniv.edu.ua/magazines/elect_v/NN17/ 12koammf.pdf
- Копусь О. А. Теоретичні засади формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів у вищому навчальному закладі : [монографія] / О. А. Копусь. – Одеса : Видавництво ТОВ Лерадрук, 2012. – 429 с.
- Коротєєва-Камінська В. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект).– К.: Професіонал, 2006. – С. 304с.
- Костів О, Мазурик Д. «Курс „Методика викладання фахових дисциплін" у становленні професійної компетентності магістрів-філологів» // Вісник Львівського університет. – Серія філологічна. – 2020 – Випуск 72 // Доступно з джерела: http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/philology/article/view/10924/11177
- Костів О. Компетентнісний підхід у викладанні діалектології у вищій школі / О. Костів // Збірник наукових праць на пошану професора Таміли Панько. – Львів, 2021. – С. 343-355
- Костів О. Місце і роль курсу „Методика викладання фахових дисциплін" у підготовці магістрів української філології // «У вимірах слова». Збірник наукових праць на пошану професора Ірина Кочан. – Львів, 2019. – С. 427–436 (у співавторстві).
- Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. – Львів, 2018. – 202 с.
- Кострица Н. Пошуки нових форм проведення занять з української мови у вищій школі на нефілологічних факультетах // УМЛШ. – 2004. № 3. – С. 53-54.
- Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 250 с.

- Красовська О. Формування стилістичної компетентності студентів-філологів засобами епістолярію (на матеріалі листування Лесі Українки) / О. Красовська // Українська мова і література в школі. – 2012. – № 3. – С. 37–39.
- Любашенко О.В. Лінгводидактичні стратегії проектування процесу навчання української мови у вищій школі: Монографія. – Ніжин: Аспект- Поліграф, 2007.
- Мазурик Д. Використання ілюстративних дескрипторів Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (РРЄ) в курсі УМІ / Данута Мазурик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів, 2007. Вип. 2. С. 66–71.
- Мазурик Д. Державний іспит з української мови як іноземної: вимоги та результати / Данута Мазурик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2015. – Вип.11. С. 65–70.
- Мазурик Д. Державний стандарт з української мови як іноземної в термінах // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2016. – Вип. 12. – С. 121–125.
- Мазурик Д. Комплексний тест як різновид проміжного контролю знань/ Данута Мазурик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів, 2006. Вип.1. С. 39–41.
- Мазурик Д. Способи визначення рівня володіння українською мовою як іноземною / Данута Мазурик // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Вип. Ч.ІІ . Львів, 2006. – С. 111–115.
- Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.) / Василь Каленикович Майборода. – К.: Либідь, 1992. – 196 с.
- Мацько Л. Українська мова у вищій школі України.// Дивослово. 1994, № 11.
- Методика викладання української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах: Кредитно-модульний курс / За заг. редакцією О.І. Потапенка. – К.: Міленіум, 2006.
- Методичні рекомендації до курсу “Методика викладання української мови у ВНЗ”/ Уклад. канд. пед. наук І. В. Волкова, канд. філ. наук О. Ф. Мінкова – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. – 72 с.
- Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект) /Харк. держ. пед. ун-т імені. Г. С. Сковороди.-Харків: «ОВС», 2001. – 256 с.
- Навчальний план підготовки магістра з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» спеціалізації 035.01 «Українська мова та література.– Режим доступу: https://philology.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-ukrajinska-mova-ta-literatura»
- Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін . Навчальний посібник./О. Горошкіна, С. Караман, З. Бакум, О. Караман, О. Копусь / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана –2015. – С. 95-107 – Режим доступу: http://elibrary.kdpu.edu.ua/jspui/bitstream
- Семеног О.М., Дейниченко Н.П. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: навчальний посібник / О.М.Семеног, Н.П.Дейниченко. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 219 с. (9,2 друк.арк.)
- Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М.І. Пентилюк – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.

- Стандарт вищої освіти. За спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського рівня) вищої освіти // https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf
- Юрійчук М. Форми організації навчальної діяльності студентів з курсу "Українська мова за професійним спрямуванням" / М. Юрійчук // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 5. – С. 29–33.
- Яворська С. Становлення і розвиток методики навчання української мови (XVI – XX ст). – : дис... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2005
- Яворська С.Т. Становлення і розвиток методики навчання української мови як науки в середній школі. Книга 1 (XVI ст. - 20-ті роки XX ст.) / С.Т. Яворська. - Слов'янськ, 2004. - 250 с.
- Яворська С.Т. Становлення і розвиток методики навчання української мови як науки в середній школі. Книга 2 (30 - 90-і роки XX ст.) / С.Т. Яворська.- Слов'янськ, 2004. - 186 с.
- Ярчук Н. В. Актуальні проблеми викладання СУЛМ у вищих навчальних педагогічних закладах // Вісник Житомирського педагогічного університету. - № 14. Житомир, 2004. С. 129-132.